

"CHUZPE" ЯК НОВИЙ КОНЦЕПТ У МОВІ ТА ЖИТТІ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬЧИНИ

У статті було проведено дослідження функціонування лексеми "die Chuzpe" в сучасній німецькій мові, здійснено епідигматичний, парадигматичний та синтагматичний аналіз досліджуваного концепту, визначено його головні семи і семні комплекси, досліджено його вживання в німецькій пресі і повсякденному мовленні.

Суспільні глобалізаційні процеси викликають інтенсивні лексичні зміни, вивчення яких є актуальним завданням сучасної лексикології. Унаслідок цього утверджується ряд нових понять, у тому числі й "die Chuzpe", що хоч вдало знайшло свою нішу в системі німецької мови, проте до цього часу ні в українській, ні в німецькій германістиці ще не поставало предметом дослідження. **Метою** нашої статті є спроба встановити значення цієї лексеми, що за своєю семантикою наближається до концепту, подати більш точне її визначення та дослідити її використання в німецькій мові. **Актуальність** даного дослідження полягає в необхідності поглибленого вивчення лексичних змін сучасної німецької мови. **Предметом** дослідження статті є функціонування лексеми "die Chuzpe" у сучасній німецькій мові.

Як відомо, під концептом у роботі розуміється зміст досвіду й знання, зміст результатів усієї людської діяльності й процесів пізнання світу (О. С. Кубрякова). Це означає, що за уявленнями про об'єкти та їхні ознаки стоять різні структури знання, а отже, різні концепти. Концепт не є даним, він вибудовується на основі лексикографічних тлумачень і сполучуваності слів, реалізується в змісті лексичних одиниць, фразеологічних зворотів, у системі метафор та стійких порівнянь [1: 15]. Тому, для встановлення значення лексеми "die Chuzpe" зупинимось детальніше на вивченні її епідигматики, парадигматики та синтагматики, спираючись на опрацьований **матеріал** дослідження – 1466 прикладів із німецьких інтернет-видань та лексикографічні джерела.

Спочатку розглянемо епідигматичні характеристики даного концепту на основі інтернетівських та друкованих лексикографічних джерел. Слово "die Chuzpe" було запозичено в німецьку мову з мови їдиш חֲזֵזְפֶה [chützpe] від давньоєврейського חֲזֵזְרָה [chuzpà] для позначення таких понять як "зухвалість, безсоромність, нахабство, нав'язливість, надокучливість" (*Frechheit, Dreistigkeit, Unverschämtheit*) і являє собою суміш цілеспрямованої інтелігентної безсоромності, чарівної настирливості, нав'язливості (*Penetranz*) з відтінком шарму та неперевершеної, неповторної, зухвалості [2]. У давньоєврейській мові поняття "die Chuzpe" отримало негативну оцінку при позначенні особи, яка переступає межі ввічливості з егоїстичних мотивів. В їдиш та в більшості європейських мов його вживають для позначення соціальної безстрашності. Як правило, мова йде про "Chuzpe" особливо тоді, коли хтось у вже, власне, втраченій ситуації із зухвалістю, відчайдушно сміливістю намагається ще щось для себе зробити [2], наприклад: "*Die Regierung ist verstimmt, mit welcher Chuzpe die GM- Unterhändler auftreten: Der selbst am Abgrund stehende US-Konzern will wohl den Großteil der Opel-Risiken auf die deutschen Steuerzahler abwälzen*" [3].

Слід заважити, що, на відміну від німецької, в українській мові концепт ЗУХВАЛІСТЬ має набагато бідніший синонімічний ряд, тому дуже складно передати українською мовою відтінки різниці між німецькими лексемами цього ж ряду (зухвалість – 1. Властивість зі значенням зухвалій. Зухвалій, -а, -е: 1. Який не виявляє належної поваги, пошани до кого-небудь. // Який виражає неповагу (про погляд, очі). // Дуже грубий, нахабний. 2. Відчайдушно сміливий [4: 264]. Зухвалій – нахабний [5: 158]). Поняття "хуцпа" не зафіксоване наявними українськими лексикографічними джерелами, а в українській вікіпедії трактується так: **хуцпа** (англ. *chutzpah*) від їдиш חֲזֵזְפֶה *хуцпе* – зухвалість, сходиться до гебр. חֲזֵזְרָה – англійське (американське) сленгове слово, властивість характеру, приблизно визначається словами "зухвалість" або "нахабство", як у негативному, так і в позитивному сенсі. Хоча поняття "хуцпа" в сучасному івриті забарвлене негативно і означає "нахабство", ті що розмовляють мовою їдиш та англійською мовою, сприймають якість, що ним позначається, далеко неоднозначно як негативну. Вони розуміють "хуцпе" як зухвалість, відважність, нахабство, безсоромність, які виходять за межі того, що менш успішні люди вважають за можливе, тим самим відрізняючи успішну людину від неуспішної. Ця якість дозволяє долати перешкоди, що здаються непоборними, наприклад, очевидну неправоту. З їдиш, через англійську мову, слово "хуцпа" було запозичене європейськими мовами: англ. *chutzpa*, нім. *Chuzpe*, пол. *hucpa*, чеськ. *chucpe*, іт. *chutzpah*, а також японською: яп. *フツパー* [6]. Більше того, в гумористичній книзі Лео Росте висловлюється думка, що будь-які переклади слова "хуцпа" на інші мови неминуче неповні, тому що вони не відображають всіх відтінків його значення [7].

У Wiktionary дана лексема тлумачиться як фамільярно-розмовна з негативним забарвленням такими словами: *Dreistigkeit, Frechheit, Unverschämtheit, vollkommene Unverfrorenheit, Schlitzohrigkeit*.

Як родове поняття у цій парадигмі Wiktionary подає слово *Impertinenz (aufdringliches, unverschämtes, ungehöriges Verhalten) salopp abwertend: Dreistigkeit, Frechheit, Unverschämtheit, vollkommene Unverfrorenheit, Schlitzohrigkeit* [8]. Wortschatz-Lexikon трактує *Chuzpe* як: *(unhöflich) Bösartigkeit, Gemeinheit, Grobheit, Rohheit, Rücksichtslosigkeit, Taktlosigkeit, Unart, Ungezogenheit, Unhöflichkeit, Unverfrorenheit, Unverschämtheit, Zote, Zumutung* [9].

Переглянувши сучасні тлумачні словники німецької мови, знаходимо такі тлумачення *Chuzpe: Dreistigkeit, Unverschämtheit* [10; 11]; *(salopp abwertend): Unverfrorenheit, Dreistigkeit, Unverschämtheit* [12]; [hebr.- jidd.] *Frechheit, mit der jmd. eine Situation meistert, zu seinem Vorteil ausnutzt* [13]; [jidd.] *Unverschämtheit; Frechheit; Unverfrorenheit* [14].

Слід зазначити, що більшість доступних нам словників, як одно- так і двомовних, не містять в собі інформації про дану лексему. Її ми зустрічаємо здебільшого в нових виданнях. Це, на нашу думку, додатково свідчить про те, що досліджуване слово увійшло відносно недавно до словникового запасу німецької мови.

Тепер розглянемо парадигматичні характеристики досліджуваної лексики. До синонімічних парадигм *Chuzpe* належать: *Frechheit* [15]; *unhöflich: Bösartigkeit, Gemeinheit, Grobheit, Rohheit, Rücksichtslosigkeit, Taktlosigkeit, Unart, Ungezogenheit, Unhöflichkeit, Unverfrorenheit, Unverschämtheit, Zote, Zumutung* [9]; *(etwas) geht auf keine Kuhhaut (ugs.), Dreistigkeit, Frechheit, Impertinenz, Respektlosigkeit, Unbescheidenheit, Unverschämtheit* [16]. Антонімами виступають: *Bescheidenheit, Höflichkeit, Zuverlässigkeit* [8].

Проаналізувавши 1466 прикладів вживання лексики *Chuzpe*, вибраних у чотирьох німецькомовних інтернет-виданнях "Frankfurter Rundschau", "Spiegel", "Welt", "Zeit", ми з'ясували, що синтагматично цей концепт виступає у сполученні з різночастиномовними лексемами. Розглянувши його сполучуваність з іменниками, ми побачили, що найчастіше *Chuzpe* поєднується з іменниками, які належать (згідно класифікації В. В. Левицького) [17: 52] до розряду іменників абстракції, що позначають психічні явища в людині (*Charme (127), Dreistigkeit (32), Chic (32), Mut (29), Charisma (27), Penetranz (24), Witz (18)*), також часто вживається із власними назвами, іменами та прізвиськами, найбільше виступає поруч із іменами визначних людей (*Gerhard Schröder (14), Angela Merkel (9), Bill Clinton (7), Berlusconi (5)*), з іменниками, що вказують на професію, рід занять, національність, титул, звання (*der Bundesminister (27), die Kanzlerin (19), die Bundesregierung (15), der Kanzler (9), der Premier (7) die Linken (3)*), та з іменниками на позначення міри і виміру (*Portion (63), Menge (24), Mangel (21), Maß an Ch. (28), Gipfel an (16)*). Наприклад: 1. *Diese Bundesregierung hat Chuzpe. Völlig unverfroren behaupteten Kanzlerin Angela Merkel und ihr Stellvertreter Frank-Walter Steinmeier, dass der Bund die Lasten der deutschen Einheit, die einst im Erblastentilgungsfonds aufsummiert waren, fast abgezahlt habe* [WELT: 29.01. 2009 02:52 Uhr]. 2. *Auch damals hat Walesa also bewiesen, dass er mit Mut und Chuzpe von einer Rolle in die nächste zu wechseln versteht - so wie auch heute wieder* [DIE WELT: 20.05. 2009 03:32 Uhr]. 3. *Die Chuzpe von Bundesverkehrsminister Wolfgang Tiefensee (SPD) überraschte sogar hartgesottene Profis des Berliner Politikbetriebs* [DIE WELT: 06.11. 2008 03:42 Uhr]. 4. *Mit Witz, Charme und gehöriger Chuzpe moderierten sie zwischen ihren Songs das Weltgeschehen, von der Freude über den bevorstehenden Machtwechsel im Weißen Haus bis zu profanen Problemen im Geschlechterkampf* [DIE WELT: 11.03. 2008 04:00 Uhr]. 5. *Das alles kann er nur mit Kortison, Asthmaspray und einer gehörigen Portion Chuzpe ertragen* [DIE WELT: 29.12. 2007 04:00 Uhr]. 6. *Lob & Tadel. Man muss schon weit zurückschauen, verehrte Angela Merkel, um sich an Bilder zu erinnern, die Sie so heiter und gelöst zeigen wie in den letzten Tagen. Diese Woche faszinierten Sie ein ganzes Talk-Show-Team mit Charme, Chuzpe und Charisma* [WELT am Sonntag: 05.05. 2002 00:00 Uhr]. 7. *Berlusconi's Charme und Chuzpe schienen wie weggeblasen. Er hatte wie immer kaufmännisch gedacht und nicht politisch* [DIE WELT: 28.10. 1995 00:00 Uhr].

Що стосується дієслів, то, як показує нам опрацьований матеріал, найближчими сусідами *Chuzpe* є такі дієслова (за класифікацією С. В. Кійко) [17: 56]: дієслова стану, підклас: володіння та приналежність (*haben (192), besitzen (163), gehören (Es gehört schon (eine gehörige) Portion Chuzpe dazu (78); fehlen (es fehlt jmdm. die Ch.) (14), an Ch. Mangeln (12)*), дієслова стану, підклас: органічного буття (*sein (das ist Ch.), (von der Ch. überrascht sein), (an Ch. von niemandem zu übertreffen sein), (an Ch. kaum zu überbieten sein) (645); überleben (mit Ch. überleben(4)); die Ch. zu leben(2)*), дієслова стану: відповідності (*zeugen (von Ch. zeugen) (38)*), рідше - дієслова дії: активного руху (*sich durchsetzen (sich mit Ch. und Charm gegen Akk. durchsetzen) (7)*), дієслова дії: неспіввіднесеної дії (*etw. Ch. Nennen (22), etw. Ch. Heißen (16), an Ch. Grenzen (14)*), модальні дієслова (*brauchen (14), bedürfen (6)*). Усі ці дієслова є лівобічними компонентами *Chuzpe*. Дієслова дії на позначення почуттів (*bewundern (17), beeindruckt (15), faszinieren (9), überraschen (4)*) є правобічними, *bewundern* – лівобічне. **Наприклад:** 1. *Blair besaß die Chuzpe zu sagen, es habe sich "nicht um schlechte Planung gehandelt, sondern um falsche Annahmen"* [DIE WELT: 31.01. 2010, 04:00 Uhr]. 2. *Ihren Wählern eine neue Zeitrechnung zu verordnen, dazu gehört Chuzpe* [DIE WELT: 28.03. 2010 04:00 Uhr]. 3. *Doch wenn begabte Nachwuchswissenschaftlerinnen ihre Chancen kleinreden, vorschnell verzagen, wenn sie nicht erreichen, was ihnen Spaß macht, weil es ihnen an der nötigen Chuzpe mangelt – das bedauert sie seh* [DIE

WELT: 11.06. 2008 04:00 Uhr]. 4. *Kennen Sie den jiddischen Witz, der erklärt, was Chuzpe ist? Ein Kind ermordet seine Mutter und seinen Vater, ringt die Hände und klagt: "Gnade, ich bin ein Waisenkind." Aber im Ernst: Die nationalen Regierungen machen die Kommission zum Sündenbock für Entscheidungen, die sie selbst gefällt haben [DIE ZEIT, 22.10. 1998]. 5. Natürlich zeugt es schon von Chuzpe, ein Buch mit diesem nicht eben bescheidenen Titel vorzulegen [DIE WELT: 10.10. 2009 04:00 Uhr]. 6. Das heißt man Chuzpe [DER SPIEGEL: 21.11. 2001 00:00 Uhr]. 7. Die Chuzpe von Bundesverkehrsminister Wolfgang Tiefensee (SPD) überraschte sogar hartgesottene Profis des Berliner Politikbetriebs. Seinen Rücktritt hatten die Opposition... [DIE WELT: 06.11. 2008 03:42 Uhr]. 8. Israelis stehen nicht Schlange, sie kämpfen sich mit Ellbogen und Chuzpe nach vorne [WELT ONLINE: 08.10. 2007 18:00 Uhr]. 9. Es bedarf einer guten Portion Chuzpe, um solch ein Ergebnis stolz als Erfolg zu verkaufen: Knapp 30 Prozent [DIE WELT: 16.03 .2010 04:00 Uhr]. 10. Erst als Kind, dann als Mann ungeniert im Kleid überleben im Nazi- und im Stasi-Staat, soviel Chuzpe faszinierte [DIE ZEIT: 11.09.2007 00:00 Uhr].*

Проаналізувавши випадки сполучення *Chuzpe* з прикметниками, бачимо, що найчастіше ця лексема зустрічається з прикметниками, що належать, згідно класифікації О. Д. Огуя [17: 43], до підкласу живих істот: характерологічний рід: установочно-оцінкова сфера: фіксовані установки до діяльності; фіксовані установки до інших; оцінки інших і себе (*charmante* (48), *atemberaubende* (14), *unglaubliche* (14), *unvergleichliche* (9), *unnachahmliche* (6), *elegante* (6), *ungeheure* (5), *unverblünte* (4), *kaum vorstellbare* (4), *begnadete* (4), *unverfrorene /die unverfrorenste* (3), *unverschämte* (3), *kaltblütige* (3), *unfassbare* (2), *ungebremste* (2), *erstaunliche* (2). Також сполучається з прикметниками підкласу живих істот, роду соціальних прикметників: С. І. 3 – різні інституційні відношення (*politische* (16), *journalistische* (13), *ökonomische* (12), *professionelle* (9) *Chuzpe*) та підкласу живих істот, роду соціальних прикметників: С. II. 1 – різні національні характеристики (*jüdische* (49), *Berliner* (11), *Bonner* (9), *Palästinische* (8) *Chuzpe*).

Досліджуване слово зустрічається і в сполученні з іншими частинами мови, найчастіше з прислівниками *viel* (234), *mehr* (52), *mit* (so) *viel* (56), *soviel*, *so viel* (127), *(ein) bisschen* (75), вказівними і присвійними займенниками, питальним займенником *welch* (47), прийменниками: *mit* (понад 300), *von* (83), *an* (67), *in* (34), *zu/dazu* 21/46 та сурядним сполучником *und* (245).

Дуже чітко, на нашу думку, семантику "*Chuzpe*" ілюструють приклади. Так, Крістіан Рейерман описує значення слова "*Chuzpe*" у статті "Що притаманне пані в Єрусалимі, те не властиве канцлерові" ["Welt-online", 25.09. 2005р.]. Автор розповідає про розуміння значення даної лексеми єврейським письменником Рафаелем Зелігманом. Отже, в статті йдеться про те, що на думку Рафаеля Зелігмана [20], німецька преса ображає Герхарда Шредера, в унісон звинувативши його в *хуцпі*. Начебто, він, вперто претендуючи на посаду канцлера Німеччини, незважаючи на програш у виборах, того ж вечора на телебаченні проявив своїм розлюченим виступом *хуцу*. Цей вердикт, вважає письменник, свідчить про те, що німецькі журналісти не знають цього поняття в їдиш. Нові німецькі словники перекладають *Chuzpe* із їдиш, яке є похідним від давньоєврейського *Chuzpah*, як зухвалість та нахабство (*mit Frechheit beziehungsweise Anmaßung*). Дане поняття, наголошує Рафаель Зелігман, відображається в одному анекдоті: "Що таке *Chuzpe*? Вбити своїх батьків і потім говорити перед судом про пом'якшуючі обставини, оскільки залишився круглим сиротою". Саме таку зухвалість проявив Герхард Шредер, зрозуміло, не вбиваючи при цьому своїх батьків. Навпаки, він так любить свою матір, як тільки цього може собі бажати кожна єврейська мама. Та тільки з *хуцпою* грубуватий канцлер має дуже мало спільного. Що ж тоді таке *Chuzpe*? Це автор знову ж таки пояснює ще одним анекдотом: Росія, 1916 р. Перша світова війна. Рекрута Леві, незважаючи на те, що він аж пашисть здоров'ям, не беруть до війська. Його визнають непридатним до служби. Міцного, дебелого юнака питають, чим це пояснити. "Я теж цього ніяк не розумію, – каже він. – Я хочу до армії. Кожного разу, проходячи комісію, я б'юся об заклад на тисячу рублів із штабним лікарем, що я придатний. І кожного разу я програю".

Отже, як підсумовує автор, порівняння двох жартів вказує на те, що власне вирізняє *хуцу*, і, чому це слово не можна перекласти на німецьку мову (як і на українську) одним словом. *Chuzpe* означає вміння переконувати з інтелігентністю та присутністю духу. *Chuzpe* подібне до пера, яке, в залежності від потреби, гладить, лоскоче, лестить, пише. У всякому разі, без труднощів веде до мети. Грубість та зверхність, надмірність, пиха їй не притаманні. Проте, як вважає Р. Зелігман [20], якраз саме цими засобами впродовж часу послуговався Гергард Шредер. І цілком справедливо цей ганноверець ще з часів своєї юності носить кличку "Орач" ("*Acker*"). Автор сподівається, що колись, у спокійніші роки, Шредер, покинувши політику, знайде вільний час, щоб ознайомитися з ніжною, проте, стійкою силою *Chuzpe*. Можливо і йому, як у свій час Зелігману, зустрінеться американська леді, яка, запитавши його про годину, додасть: "До речі, Ви одружений?". Так, що у цьому випадку теж є прямий прояв *Chuzpe*.

Наступний єврейський жарт [2] так дефінує і разом з тим ілюструє "*Chuzpe*": На одного єврея подали скаргу до суду, звинувативши його в образі честі. Начебто, він дорікнув комусь *хуцпою*. Та суддя взагалі не знає цього слова і просить єврея його пояснити. Єврей спочатку каже, що його неможливо перекласти. Нарешті він перекладає його, як зухвалість, нахабство (*Frechheit*). "Це, власне, не зовсім звичайне нахабств", – додає він, – "а нахабство із *Gewure*".

Суддя: Що таке *Gewure*?

Підсудний: *Gewure* – це сила.

Суддя: Отже, хуцпа – це сильне нахабство?

Підсудний: Так і ні. *Gewure* – це не просто сила, а сила зі *Ssechel*.

Суддя: А що таке *Ssechel*?

Підсудний: *Ssechel* – це розум.

Суддя: Тоді хуцпа – це сильне розумне нахабство?

Підсудний: І так, і ні. *Ssechel* – це не просто розум, а розум із *Taam*.

Суддя: Добре, а що ж таке *Taam*?

Підсудний: Пане суддя, як я маю пояснити Вам, що таке *хуцпа*, коли Ви взагалі не знаєте німецької мови!

Для витлумачення "*Chuzpe*" також часто цитується діалог між жебраком "Ребом Нахумом" (у розмовній мові замість ребе вживається рабі) і сільським рабином у Анатевці (при цьому вже саме найменування жебрака свідчить про *хуцпу*, оскільки Реб Нахум є відомим єврейським літописцем):

Р.Н.: Подайте хоч трошечки, пане, будьте ласкаві, подайте хоч трошечки!

Р.: Ось, Ребе Нахум, на тобі копійку!

Р.Н.: Що-о-о, тільки одну копійку?! Минулого тижня ти дав мені дві.

Р.: Ох, у мене був дуже поганий тиждень.

Р.Н.: Ну то й що, якщо в тебе був поганий тиждень, то я теж мушу від цього постраждати?!

Отже, як засвідчує вивчення контекстів, семантична структура досліджуваного слова включає в себе семми, що складаються з відповідних комплексів сем та окремих сем. Тому, розглянувши вищенаведені характеристики, робимо висновок, що лексема "*die Chuzpe*" має такі семні комплекси:

– **вміння інтелігентно, з присутністю духу переконувати інших; відсутність сором'язливості;**

– **суміш цілеспрямованої інтелігентної безсоромності, чарівної настирливості, нав'язливості;**

– **відчайдушність, зухвалість (інколи з відтінком шарму), яка, подібно до пера, що, в залежності від потреби, пише, гладить, лоскоче, лестить і без труднощів веде до мети та дозволяє долати перешкоди, що здаються непоборними, наприклад, очевидну неправоту;**

– **це вміння "проходити крізь двері, які відкриті тільки на мить" (*Neugier blieb eine Konstante in der Fotografie von Susanne Schapowalow. Neugier und etwas, was man in jenen Jahren wohl noch mit dem Wörtchen "Chuzpe" bezeichnet hätte. "Als Fotografin musste ich durch Türen gehen, die oft nur für einen kurzen Moment offenstanden."* [Spiegel-online-inepages – 18.11. 2009].**

Проаналізувавши всі контексти, ми встановили, що, всупереч деяким словниковим дефініціям, *Chuzpe* не притаманні такі семи як "**грубість**", "**зверхність**" та "**пиха**".

Прослідкуємо відомі випадки вживання досліджуваної лексеми за матеріалами інтернетвидань "Zeit", "Welt", "Frankfurter Rundschau", "Spiegel". Перший випадок вживання у газеті "Spiegel-online" зафіксований у 1950 році, у "Zeit-online" – 1967 р., "Welt-online" – 1995 р., та "Frankfurter Rundschau-online" – 2000 р. На матеріалі цих газет ми простежили динаміку вживання слова *Chuzpe*, підрахувавши кількість випадків вживання за один рік та десятиліття, що засвідчило недостатню вживаність у матеріалах за 1950-1990 рр. Проте, починаючи з 1991 р. ця кількість різко зростає, і особливо збільшується частота вживання *Chuzpe* у 2000-2010 рр. Порівняємо: "Spiegel": 1950-1959 рр. – 2 рази, 1960-1969 – 16 разів, 1970-1979 рр. – 37 разів, 1980-1989 рр. – 83 рази, 1990-1999 рр. – 136 разів, 2000-2010 рр. – 295 разів; "Zeit": 1950-1959 рр. – 0, 1960-1969 – 3 рази, 1970-1979 рр. – 67 разів, 1980-1989 рр. – 72 рази, 1990-1999 рр. – 96 разів, 2000-2010 рр. – 105 разів; "Welt": 1950-1989 рр. – 0, тобто не зафіксовано жодного випадку вживання, 1990-1999 рр. – 51 раз, 2000-2010 рр. – 429 разів; "Frankfurter Rundschau": 2000-2010 рр. – 75 разів. Найчастіше *Chuzpe* зустрічається у газеті "Spiegel", найменше прикладів знайдено у "Frankfurter Rundschau".

Зваживши на різке зростання використання даної лексеми протягом останніх років у періодиці, ми задалися запитанням, наскільки вона знайома мовцям. Опитавши 42 респондентів, які не є носіями німецької мови, але є германістами, ми виявили, що жоден з них не знає, що таке *Chuzpe*. Опитування 33 німецькомовних респондентів різного віку і різного роду занять показало, що і їм цей концепт мало знайомий. Загалом результати опитування показують, що 17 респондентів ніколи не чули цього слова і не уявляють, що воно означає, 5 – чули його, але не знають його значення, і тільки 11 респондентам цей концепт знайомий. Проте, порівнявши тлумачення деяких респондентів із даними лексикографічних джерел та зробленими нами висновками щодо значення *Chuzpe*, з'ясуємо, що частина респондентів його неправильно розуміє. Двоє опитаних визначають *Chuzpe* як *erfolgreiches Glück, Glück, oder er hat ein gutes Händchen*. Ще троє вважають, що *Chuzpe* – це обман, махлярство (*Betrug, Betrügerei, Beschiss*). І тільки шестеро дають абсолютно вірне визначення, яке співпадає зі встановленим нами в результаті дослідження (*kaltschnäutzig, unverschämt, überheblich, dreistig*;

Frechheit in charmanter Form; Frechheit, Unverschämtheit; rotzfreche Unverschämtheit), тобто лише п'ята частина опитаних має відповідні знання.

Отже, ми дослідили епідигматичні, парадигматичні та синтагматичні характеристики концепту *Chuzpe* та визначили головні його семи і семні комплекси, прослідкували частоту його вживання в німецькій пресі і повсякденному мовленні. Дослідження показало, що дане запозичене слово ще мало відоме мовцям, проте все активніше, хоча не завжди правильно, вживається в німецькій періодиці та все більше входить у повсякденну комунікацію. У **перспективі** результати даного дослідження можуть бути використані у практиці вдосконалення словників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Левченко О. Лінгвокультурологія та її термінна система / О. Левченко // Вісник Нац. ун-ту "Львів. політ.". – 2003. – № 490. – С. 105–113.
2. Wikipedia [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wikipedia.de/>
3. Sächsische Zeitung [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sz-online.de/>
4. Бусел В. П. Великий тлумачний словник української мови / В. П. Бусел. – К. : Ірпінь : ВТФ "Перун", 2002. – 1440 с.
5. Бурячок А. А. Словник синонімів української мови у двох томах / [А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук, Г. Н. Горюшина, Н. С. Лозова, Н. Ю. Мельник, О. Ю. Нечитайло, Л. О. Родніна, О. О. Тараненко, В. Б. Фридрак]. – К., Наукова думка, 2006. – 567 с.
6. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/>
7. Rosten L. The Joys of Yiddish, Pocket Books / L. Rosten. – Washington Square Press, 1970. – 322 p.
8. Wiktionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://de.wiktionary.org/>
9. Wortschatz – Lexikon [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wortschatz.unileipzig.de/html>
10. Langenscheidt R. Wörterbuch der Deutschen Gegenwartssprache / R. Langenscheidt. – 2008. – 456 s.
11. Wahrig G. Wörterbuch der Deutschen Gegenwartssprache / G. Wahrig. – Gütersloh : Bertelsmann Lexikon Verlag GmbH, 1994. – 1824 s.
12. Duden L. Deutsches Universalwörterbuch / L. Duden. – Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich : Dudenverlag, 2003. – 1342 s.
13. Bünting K. D. Deutsches Wörterbuch / K. D. Bünting. – Isis Verlag AG, Chur / Schweiz Gesamtherstellung : Isis Verlag AG, und Graphischer Großbetrieb Pöbneck, 1996. – 897 s.
14. Göttert K. H. Neues Deutsches Wörterbuch. Mit den Aktuellen Schreibweisen / K. H. Göttert. – Helmut Lingen Verlag GmbH & Co. KG 50679 Köln, 2007. – 675 s.
15. Duden Bd. Die Sinn- und Sachverwandten Wörter. Synonymwörterbuch der Deutschen Sprache / Bd. Duden. – Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich : Dudenverlag, 1997. – 675 s.
16. Open Thesaurus. Wörterbuch für Synonyme und Assoziationen [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.openthesaurus.de/>
17. Левицький В. В. Апроксимативні методи вивчення лексичного складу : [навчальний посібник] / [В. В. Левицький, О. Д. Огуй, С. В. Кійко, Ю. С. Кійко]. – Чернівці : Рута, 2000. – 136 с.
18. Frankfurter Rundschau Online [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fr-online.de>
19. Spiegel Online [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.spiegel.de/>
20. Welt Online [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.welt.de>
21. Zeit Online [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zeit.de/index>

Матеріал надійшов до редакції 06.10. 2010 р.

Лупка С. І. "Chuzpe" как новый концепт в речи и жизни современной Германии.

В статье было проведено исследование функционирования лексемы "die Chuzpe" в современном немецком языке, проведен эпидигматический, парадигматический и синтагматический анализ исследуемого концепта, определены его главные семы и семные комплексы, исследовано его употребление в немецкой прессе и повседневной речи.

Lupka S. I. "Chuzpe" as a New Concept in the Modern German.

This article is devoted to the analysis of functioning of the lexeme "die Chuzpe" in modern German. It presents the epudymatic, paradigmatic and syntagmatic analysis of this concept, its main sems and seme complexes are defined, its usage in the German press and everyday speech is researched.